

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN SUÇA SÜRÜKLENMESİNE YOL AÇAN
NEDENLERİN TÜM BOYUTLARIYLA İNCELENEREK
KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ MEKANİZMALAR GELİŞTİRİLMESİ
İLE ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL YAŞAMA ETKİN
KATILIMLARININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI
GEREKENLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1912, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379)
ANKARA DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
ÇALIŞMA ZİYARETİ TUTANAKLARI**

-----0-----
7 Nisan 2026 Salı
-----0-----

KONU

- Diyanet İşleri Başkanlığı bilgilendirme sunumu

7 Nisan 2026 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.50

BAŞKAN: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa KÖSE (Antalya)
SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)
KÂTİP: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)

----- 0 -----

(Diyanet İşleri Başkanlığı Bilgilendirme Sunumu)
(Diyanet İşleri Başkanlığı)

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Diyanet İşleri Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın vekillerimiz, değerli hazırun; toplantımıza hoş geldiniz.

Sayın Başkanım, öncelikle bizleri kabul ettiğiniz için zatıalınıza ve kıymetli Diyanet İşleri Başkanlığı Heyetine çok teşekkür ediyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde görev yapan Suça Sürüklenen Çocuklar Meclis Araştırması Komisyonu olarak aileyi, eğitimi, mahalleyi, sosyal çevreyi, kurumlar arası koordinasyonu ve elbette çocuğun manevi dünyasını da içine alan çok boyutlu bir toplumsal meseleyi birlikte çalışıyoruz. Bu bakımdan, Diyanet İşleri Başkanlığımızın birikimini, sahadaki tecrübesini ve özellikle gençliğe dönük çalışmalarını son derece kıymetli buluyoruz. Suça sürüklenen çocuk meselesi çoğu zaman yalnızca işlenmiş bir fiilin değil, ihmalin, yönsüzlüğün, değersizlik hissinin, aidiyet kaybının, bağımlılık riskinin, kötü çevrenin ve anlam boşluğunun da sonucudur. Bir çocuğun suça sürüklenmesini önlemek için sadece elbette ki yasa yetmez, ona doğruyu anlatan, elinden tutan, yol gösteren, vicdanını ve iradesini güçlendiren bir rehberlik zemini de gerekir. Tam da bu noktada manevi rehberlik meselesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Özellikle ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlü çocuklar bakımından manevi rehberlik sadece dinî bilgi aktarımı değil, aynı zamanda yeniden anlam kurma, pişmanlık duygusunu sağlıklı bir biçimde işleme, iç muhasebe yapabilme, umut duygusunu diri tutma ve yeniden topluma karışma iradesini güçlendirme bakımından çok değerli bir fonksiyon görmektedir. Adalet Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasındaki resmî protokolle yürütülen çalışmalarda da bu hizmetlerin amacı tutuklu ve hükümlülerin dinî ve ahlaki duygularını geliştirerek yeniden topluma kazandırılmasına katkı sağlamak olarak tanımlanmıştır. Biz Komisyon olarak özellikle çocuklar söz konusu olduğunda bu başlığın daha da hassas, daha da stratejik olduğunu düşünüyoruz çünkü çocuk henüz hayatı bütünüyle oluşmuş bir şahıs, bir birey değildir. Doğru yöntem, doğru temas ve doğru rehberlikle yeniden kazanılabilecek bir potansiyele sahiptir. Bu nedenle, cezaevi veya eğitimevi içinde verilen her manevi destek sadece bugüne değil, çocuğun bütün hayatına ve toplumun geleceğine yapılmış bir müdahaledir.

Sayın Başkanım, Diyanet İşleri Başkanlığınızın gençliğe yönelik çalışmalarını da bu açıdan dikkate değer buluyoruz, dikkatle takip ediyoruz. Başkanlığın gençlik çalışmalarında Diyanet gençlik merkezleri, genç ofisler, okuma salonları, öğrenci yurtları ve gençlik kamplarında manevi danışmanlık ve dinî rehberlik hizmetlerinin sunulması, gençlik sohbetleri, okuma programları, ahlaklar, ahlak ve değerler eğitimi, sosyal sorumluluk faaliyetleri, çevre etkinlikleri ve bağımlılıkla mücadele alanında iş birliği yapılması gibi çalışmalar önemli yer tutmaktadır ve bunların aslında daha da ileriye taşınmasını, geliştirilmesini de murat etmekteyiz. Koruyucu ve önleyici yaklaşım çocuklar ve gençler için son derece değerlidir çünkü çocukları ve gençleri riskten korumak yalnızca kriz çıktığında müdahale etmekle değil, daha en baştan onları sağlıklı çevrelerle, iyi rol modellerle güvenli sosyal alanlarla ve güçlü değer zeminiyle buluşturmakla mümkündür. Diyanetin gençlik alanında kurumsal kapasite de bu açıdan dikkat çekicidir. Başkanlığın paylaştığı verilere göre gençlik çalışmaları manevi danışmanlar, gençlik koordinatörleri ve izci liderleriyle yürütülmektedir. Yine, Diyanetin ülke geneline yayılmış gençlik hizmet mekânlarında binlerce gence temas eden, yaygın ve ciddi bir saha kapasitesine de sahip olduğunu biliyoruz.

Ben Komisyon Başkanı olarak inanıyorum ki kanun, güvenlik ve yaptırım kadar değer, vicdan, irade ve aidiyet inşası da önemlidir. Çocuğu yalnızca suçla değil, hayatla yeniden buluşturan her yaklaşım değerlidir. Diyanet İşleri Başkanlığımızın bu alandaki tecrübesi, yaygın teşkilat yapısı ve manevi bir rehberlik kapasitesi önleyici çocuk politikaları bakımından önemli bir imkân sunmaktadır.

Bu vesileyle, Komisyonumuzun çalışmaları kapsamında Başkanlığınızın görüş, tecrübe ve önerilerine çok kıymet verdiğimiz ifade etmek isterim. Özellikle ceza infaz kurumlarında bulunan çocuklara yönelik manevi rehberlik uygulamaları, gençlik merkezleri ve diğer uygulamalar nasıl ileriye taşınabilir, eksiklikler var mıdır, aksayan yönler var mıdır? Bunları da bugün istişare edeceğimiz ama bu konudaki katkılarınızın Komisyon raporumuza önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum. Nazik kabulleriniz ve kıymetli katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Saygılarımı sunuyorum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle Kurumumuza hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisimizin güzide temsilcileri, çocuklar ve gençlerle ilgili, onların suça yönelmesiyle ilgili böyle bir Komisyonu Kurumumuzda ağırlamaktan son derece memnuniyet duyuyoruz.

Diyanet İşleri Başkanlığımız kanuni yükümlülükleri olarak hem toplumu dinî bilgi açısından beslemek, dinî bilgiye ulaşımını sağlamak hem de ibadet hayatını inanç gereği olarak yaşamaları noktasında onlara rehberlik etmek; bu noktada toplumumuzun tabiri caizse yediden yetmiş yediye büyük bir kesimine hizmet sunmaya çalışıyoruz. İhtiyaç odaklı kurslarımızda, halka açık hizmetlerimizde yıllık aşağı yukarı 500 binin üzerinde bir katılımı bu hizmetler devam ediyor. Gençlere ve çocuklara yönelik hizmetlerimizde de yaklaşık şu anki sayılarımız 400 bin civarında. Tabii, özellikle paydaş kurumlarımızla, bakanlıklarımızla, Millî Eğitim Bakanlığımız, Adalet Bakanlığımız, Gençlik ve Spor Bakanlığımız, Aile Bakanlığımız gibi paydaş kurumlarımızla, devlet kurumlarımızla, öğrenci yurtlarında, cezaevlerinde, aile ve rehberlik bürolarımızda bu hizmetler devam ediyor. Yaklaşık bizim bu paydaş kurumlardaki personel sayımız 20 bin civarında yani 143 bin personelin 20 bin civarında bir personelimiz bu paydaş kurumlarda bu tür hizmetlerde destek elemanı olarak hizmet vermeye devam etmekte. Tabii çok güzel örneklerle de karşılaşılıyor. Geçtiğimiz haftaydı, Adalet Bakanlığımızın bir paylaşımı oldu cezaevlerinde 29 kişi hafızlığını tamamlamıştı, bunların 25'i hafızlık belge sınavını kazanarak başarılı bulunmuştu. Buna benzer Aile Rehberlik Bürolarımızdan müracaat eden ve destek alan ailelerimiz de yuvanın yıkılması ya da tatsızlıkların suhuletle çözümü bağlamında ciddi karşılıklar görüyoruz ve karşılık alıyoruz. Onun yanında, öğrenci yurtlarında özellikle manevi destek elemanımız olarak hizmet veren personelimiz var.

Bu noktada bizim daha iyi hizmet edebilmemiz adına Diyanet İşleri Başkanlığımızın burada Meclisten bu kadar Meclis mensubunu bulunca, biz özellikle manevi danışmanlık ve rehberlik konusunda kadro istiyoruz. Bunun eğitimini almış, ilahiyat eğitimiyle birlikte bu eğitimleri almış personellerimizin istihdamı ve daha farklı ve daha etkin bir şekilde alana müdahale anlamında Diyanet İşleri Başkanlığına manevi danışmanlık ve rehberlik kadrolarının verilmesi elzem gözüküyor. Bu konuda destekleriniz olursa memnuniyet duyarız.

Arkadaşlarımız biraz sonra çalışmalarımızın detayları hakkında bilgiler verecekler sizlere, inşallah kurumsal olarak bu hizmetleri daha da ileriye götürmek adına çalışmalarımız, gayretlerimiz devam edecektir. Çünkü Diyanet İşleri Başkanlığı şu anda yurt dışında ve yurt dışında ciddi manada yaygınlığı olan bir kurum. Köylerde sadece Diyanet görevlisi ve bir muhtar kaldı devlet adına, köylere kadar hizmet alanımız devam ediyor. Yurt dışında 60'tan fazla ülkede dinî müşavir ve ataşeliğimiz söz konusu, devletimizin büyükelçilikleri bünyesinde hizmet veriyorlar. Bunun yanında, Türkiye Diyanet Vakfı olarak yine Kurumumuz içerisinde hayri hizmetler ve yardımlar konusunda da 120-130 ülkede, ihtiyaç duyulan her yerde, Afrika'dan Asya'ya, Amerika'dan Avrupa'ya ciddi bir yardım seferberliği ve ihtiyaç olan her yerde bulunma gibi bir hizmet ağıımız söz konusu. Dolayısıyla, biz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bu hizmetlere gerek yurt içinde ve gerek yurt dışında devam ediyoruz. Şu anda okul öncesi 4-6 yaş kurslarımıza ciddi bir rağbet var. Kaliteyi düşürmeden sayıyı arttırmak ve imkânları geliştirmek için çalışıyoruz. Gençlere yönelik özellikle yapılan hizmetlerde okul öncesi 4-6 yaş, okulla birlikte 7-10 yaş ve 10-14 yaş olmak üzere üç ayrı kategoride biz gençlerimize kurs olarak, dinî bilgiler ve değerler eğitimi vermek adına resmî olarak bu hizmetlerimiz var. Bunun dışında da üniversite öğrencileriyle özellikle genç kulüplerimiz, Diyanet gençlik hizmetlerimiz bağlamında gerek KYK yurtlarında gerekse üniversite kampüslerinde de bu bağlamda ciddi çalışmalara, hizmet vermeye devam ediyoruz.

Ben daha fazla uzatmamak adına hizmetlerimiz mutlaka değerlendirilecek, biraz sonra arkadaşlarımızın verdiği bilgiler dâhilinde bir mütalaamız olacaktır. Özellikle Türkiye Diyanet Vakfımızın öğrenci yurtları da var bu anlamda KYK yurtları dışında, oralarda da yine, hizmet anlamında öğrencilerimizin millî ve manevi değerlerle mücehhez yetişmesi anlamında çaba ve gayretler devam ediyor.

Ben tekrar Kurumumuza hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, arkadaşlarımız bilgilendirme yapacak, ben sözü Din Hizmetleri Genel Müdürümüz Metin Akbaş Bey'e veriyorum sunumu için.

Buyursunlar Metin Bey.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Sayın Komisyon Başkanım, saygıdeğer milletvekillerim, muhterem Diyanet İşleri Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri, hanımefendiler, beyefendiler; hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Tabii, Diyanet İşleri Başkanlığı Sayın Başkanımın ifade ettiği gibi 633 sayılı Kanun'un kendisine verdiği yetki çerçevesinde toplumu din konusunda aydınlatmakla görevli ve bu çerçeve içerisinde hizmetlerini yürütmeye çalışmaktadır. Tabii, biz Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü özelinde, Diyanet İşleri Başkanlığımızın Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü özelinde yürüttüğümüz birtakım faaliyetleri size arz etmek istiyorum. Tabii, konu "çocuk ve suça sürüklenen çocuklar" olunca ilk ifade aslında ilk aklımıza gelen "aile" çünkü bir çocuktan bahsediyorsak aslında eğitim aileden başlar. Bu noktada hepimizin mutabık olduğunu düşünüyorum: Aile, okul, sonra sosyal çevre şeklinde gidiyor. Diyanet İşleri Başkanlığımız Din Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz 6 daire başkanlığıyla hizmetlerini yürütmekte. Bunlardan 2 daire başkanlığımız Cami ve İrşat Din Hizmetleri çerçevesinde cami merkezli hizmetlerini yürütürken 4 tane daire başkanlığımız "cami dışı din hizmetleri" diyebileceğimiz, bu şekilde ifade edebileceğimiz hizmetlerimizi deruhte etmekte. Biz burada 3 daire başkanlığımızın hizmetlerini kısa bir şekilde sizlere arz etmek istiyorum.

Öncelikle, tabii, "aile" dedik, bununla ilgili Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanlığımızın hizmetlerini size arz ediyorum. Bizim taşra teşkilatımızda il müftülüklerimizde ve ilçe müftülüklerimizde imkân çerçevesinde 460 adet Aile ve Dini Rehberlik Bürosu, 48 adet de Aile ve Dini Rehberlik Merkezi yani toplam 580 merkezde yaklaşık 4.800 civarında hocamızla, bu alanda eğitim almış görevlilerimizle hizmet yürütmeye çalışmaktayız. Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanlığımızın birkaç projesini, alanında yürüttüğümüz, aileye yönelik yürüttüğümüz projelerden birkaçını sizlere arz etmek istiyorum.

Tabii aile, yuva evlilikle başlayacak ve Aile Dairesi Evliliğe İlk Adım Projesi'yle yeni evlenecek çiftlere yönelik hizmetler, seminerler yapmakta. Değerleriyle Güçlü Ailem Projesiyle biz küçüğünden büyüğüne Sayın Başkanımın ifade ettiği gibi "yediden yetmiş yediye" dediğimiz aslında, o çerçevede hem ailenin küçükleri, eşler arası iletişim ve ailenin büyükleri de dâhil edilerek bu Değerleriyle Güçlü Ailem seminerleriyle sahada insanlarımıza ulaşmaya çalışıyoruz.

Hakeza "Sağlıklı Kimlik Gelişimi" başlığı çerçevesinde alanında uzman hocalarımızdan ve bu alanda eğitim almış, yine bizim kendi görevlilerimizden, manevi danışmanlarımızdan, rehberlerimizden çocukların özellikle kimlik gelişimi ve cinsiyeti de içeren anlamda seminerler, sunumlar yapılıyor, gençliğin kimlik arayışı noktasında, onlara yön gösterme noktasında çalışmalar gerçekleştiriliyor.

Baba Okulu Projemiz var; Baba Okulu Projesi'nde "aile" dendiğinde hep tabii anne belki akla geliyor ilk evvel, babanın üzerine çok atif yapılmıyor. Bu noktadan hareketle, Baba Okulu Projesi'yle babalar ve evlatlar bir arada yürüttüğümüz projeler ve seminerler var düzenli bir şekilde.

Yaz Kur'an Kursu Seminerleri; yaz kurslarında bizim bütün camilerimizde, Kur'an kurslarımızda eğitim öğretime ara verildiği dönemde yaz kurslarımız başlıyor ve bütün çocuklarımız camide, Kur'an kurslarında yaz dönemi bizim değerler eğitimi ve Kur'an eğitimi, ibadetlerin eğitimini kapsayacak bir şekilde eğitim alıyor. Burada, tabii, şu atıfta, belki altını çizmekte fayda var, rakamları kısaca ifade etmek istiyorum. Sadece tabii, eğitimimiz bizim yaz kurslarıyla sınırlı değil, 4-6 yaştan başlayıp 7-11 yaş aralığında ve hafızlık eğitimi verdiğimiz Kur'an kurslarımızda dâhil eğitim veriyoruz. Toplamda 42 bin öğreticiyle 28.300 Kur'an kursumuzda eğitim öğretim devam ediyor. Tabii, 4-6 yaşta öğrenci sayımız yaklaşık 217 bin civarında şu anda güncel rakamlar, öğretici sayımız 15 bin civarında. "İhtiyaç odaklı" dediğimiz daha böyle genç kesime hitap edebilecek, gençliğe yönelik kurslarda 400 bin civarında yine öğrencimiz var. Hafızlık kurslarımızda da 100 bini aşkın gencimiz yine hafızlık eğitimi almakta, hakeza bir kısmı da hafızlık eğitiminden sonra Kur'an eğitimiyle eğitime devam etmekte. Bunun yanında, biz 4-6 yaş Kur'an kursu çocuklarını davet ettiğimiz kurslarımızda velilerine yönelik de farkındalık eğitimi çerçevesinde, yine velilere yönelik seminerler organize ediyoruz, düzenliyoruz Aile Dairesi bünyesinde.

"Sosyal Hizmet Dersleri" başlığı altında, bu derslerden kastımız Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla yapmış olduğumuz protokol çerçevesinde çocuk evlerine, İÇES'lere bizim bu alanda eğitim almış görevlilerimiz gitmekte, asgari iki, haftada iki saat ders olmak üzere bu yerel imkânlarla göre de değişebiliyor, ihtiyaca göre bu ders sayısı artıyor. Burada çocuk sevgi evlerinde, çocuk evlerinde kalan yavrularımıza eğitim götürüyoruz. Hakeza aynı şekilde İÇES'lerde kalan çocuklarımıza da eğitim devam ediyor. Bunun haricinde, işte Aile Haftası, 30 Haziran Koruyucu Aile Günü gibi özel günlerde de Diyanet İşleri Başkanlığımız Aile Dairesi çatısı altında hizmetlerini sürdürmektedir. Tabii, buralardaki temel hedeflerimiz, bizim manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri öncelikle. Değerler eğitimi, ahlaki gelişim destek programları, temel dinî bilgiler ve ibadet bilgileri, sosyal uyum ve kişisel gelişim faaliyetleri, ailelerle iletişim ve rehberlik çalışmaları, bir de kurum içinde, kurum dışında, sosyal etkinlikler çerçevesinde bu hizmetler yürütülüyor. Aileyi sağlam tutabilirsek çocuklarımız sağlam yetişecek, çocuklarımızın eğitimi ailede başlayacak, daha sonraki adım okul. Hatta Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bizler okul öncesi dediğimiz o 4-6 yaşta eğitime başlıyoruz. Çocuklarımız -biraz önce zikrettiğim gibi- şükürler olsun, 100 binlere ulaşmış durumda, çocuklarımıza orada değerler eğitimi verme gayreti içerisindeyiz.

Gençliğe yönelik hizmetlerimiz: "Gençler" dendiği zaman burada aslında bizim ilkokul çağından başlayıp üniversite bitinceye kadarki süreç arasındaki bütün gençlerimize bu gençlik merkezlerimizde, genç ofislerimizde ve hakeza temel hizmet merkezimiz olan cami merkezli hizmetlerimizle ulaşmaya çalışıyoruz. Şu anda Diyanet İşleri Başkanlığımızın sahada, taşrada 711 Diyanet gençlik merkezi, 575 Diyanet okuma salonu, 136 Diyanet genç ofis şeklinde hizmet yürüttüğü mekânları mevcut. Yine, Diyanet İşleri Başkanlığımız gençlere yönelik gençlik merkezinde bu hizmetleri manevi danışman ve rehberlerle Sayın Başkanımızın ifade ettiği gibi, yaklaşık 20 bine yakın bizim kendi görevlimiz, birçoğu bunların asli vazifesini de bırakarak yerini vekillerle idare ettiğimiz bir şekilde Kur'an kursu hocamız Kur'an kursundaki dersini, belki camide mihraptaki hocamız imam hatiplik görevini bırakıp buralardaki gençlerimize hizmet etmek için hakeza camilerimizde vekillerle bu iş yürüyor. İnşallah manevi danışmanlık ve rehberlik kadrosu alındığı zaman bu hizmetler daha verimli bir hâl alacaktır diye düşünüyoruz. Şu anda gençlik merkezlerinde 832 manevi danışman ve rehber görev yapıyor. Gençlik Spor Bakanlığının Kredi ve Yurtlar Kurumlarında 928 manevi rehber, Gençlik ve Spor Bakanlığına ait olan gençlik merkezlerinde de manevi danışmanlık vermeye çalışıyoruz. Hakeza Türkiye Diyanet Vakfımızın yurtlarında ve belediyelerin gençlik merkezlerinde irtibat kurabildiğimiz, protokol yapabildiğimiz belediyelerin merkezlerinde de hizmet vermeye çalışıyoruz. 1.926 gençlik koordinatörü var, 2 bin civarında, 2.100 civarında manevi danışman var gençliğe hizmet eden ve aynı zamanda 2 bine yakın izci lideri var izci kamplarında; gençlerimize yönelik yürüttüğümüz hizmetler bu çerçevede. Burada Türkiye İzcilik Federasyonu'yla yapmış olduğumuz protokol çerçevesinde hizmetlerimiz devam ediyor.

Ne yapıyoruz? Tabii, özellikle buralarda "Atölyeler" başlığı altında yürüttüğümüz hizmetler var. Biz bunu 8 atölye başlığı altında topladık. Tabii, burada yansadaki bu hizmetler daha çok bulunan mekânda, hizmetin yürütüldüğü mekânda gençlerimiz, çocuklarımız dinlenerek, onların ihtiyaçları gözetilerek, onlardan, velilerinden gelen talepler göz önünde bulundurularak böyle kategorize edilmiş durumda. Değerler atölyesi var, işte bu atölyelere katılan gençlerimize değerler eğitimi, ahlaki değerler, örnek sahabelerin hayatı, bilim insanlarımız, örnek şahsiyetler vesair. Hakeza Dini ilimler atölyelerimiz var; burada Kur'an ilimleri, inanç esasları, tefsir, fıkıh, hadis okumaları, Siyer-i Nebi, Peygamber Efendimiz'in (AS) o güzel hayatına dair çalışmalar. Kültür atölyemiz var gençlik merkezlerimizde; burada gençlerin buluşması, kitap, film tahlilleri, tefekkür yürüyüşleri, şiir dinletileri. Yine gençlerin talepleri doğrultusunda bu atölye başlığı altında yansıda gördüğümüz gibi bu hizmetler verilmekte. Gelişim atölyesinde kariyer günlerimiz var, diksiyon, hitabet, yazar atölyeleri, sosyal medya okuryazarlığı, "okul destek programı" dediğimiz yine çocuklarımızın derslerine yönelik sahada faaliyetler, zekâ oyunları, mutfak atölyesi. Sanat atölyelerimiz var; "Sanatsız olmaz." diyoruz gençlerimize. Ebru, hüsn-i hat, tezhip sanatları, drama ve sahne sanatları, dinî musiki, resim, fotoğrafçılık vesair. Hakeza, dil atölyelerimiz; dil atölyelerinde çocuklarımızın arzu ettiği dillere yönelik kurslar açılmakta. Arapça, İngilizce, Osmanlı Türkçesi, Farsça, Braille alfabesi ve işaret dili konusunda da yine sahada eğitimler verilmekte, atölyeler açılmakta. Bilişim atölyelerimiz var yine; sosyal medya iletişim, robotik kodlama, "web" tasarımı, vesair güncel bilişimle ilgili. "Sportif Aktiviteler" başlığı altında da birçok sportif faaliyetler yine sahada koordinatörlerimiz, müftülüklerimiz aracılığıyla gençlerimize yönelik hizmetleri vesile kılıyor. Aslında biraz önceki sunumda, yansıda ifade ettiğim gibi temel hedef, bu başlıklar altında çocuklarımıza değerler eğitimi verebilmek, onlara iyi bir sosyal çevre oluşturabilmek. Geçen geçen yıldan bugüne kadar rakamları şöyle bir güncel olarak arz etmek istiyorum burada: Şu anda atölyelerimize katılan 340 bin gencimiz var Türkiye genelinde.

Hem Çalışıyorum Hem Öğreniyorum Projemiz var, burada okul dışında çalışan, mesleğe atılmış, iş bulmuş gençlerimize de sahada yine ulaşıyoruz, onlarla farklı aktiviteler yapıyoruz.

ÇEDES Projemiz var, yine Millî Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığıyla müşterek yürütülen bir faaliyet bu. Okulda öğrenim gören öğrencilerimizi Gençlik Spor Bakanlığının merkezlerinde veya Diyanet İşleri Başkanlığımızın merkezlerinde Millî Eğitim Bakanından öğretmenlerimizin, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün katkılarıyla müşterek yürüttüğümüz, işte 400 bini aşkın şu anda öğrencimize ÇEDES Projesi çerçevesinde "Merhaba." diyoruz, sohbet halkalarımız da aktivitelerimiz içerisinde bulunuyor.

Hakeza kamplarımız devam ediyor, izci kamplarımız devam ediyor özellikle sömestr dönemlerinde veya yaz dönemlerinde gençlerimize yönelik. Hakeza okuma gruplarımız 93 bin civarında şu anda mesele aktif olarak okuma grubunda gençlerimiz kitap okuyor, değerlendiriyor. Faaliyetler bu şekilde devam ediyor.

Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığımızın kısaca hizmetlerini böyle kategorize ettikten sonra Göç ve Manevi Destek Hizmetleri Daire Başkanlığımızın yürütmüş olduğu hizmetleri birkaç başlıkta ifade etmek isterim. Burada da bağımlılıkla mücadele özellikle, tabii bağımlılıkla mücadeleyi takdir edersiniz, "bağımlılık" ifadesi geçer geçmez madde bağımlılığı gündeme geliyor. Madde bağımlılığının yanında artık günümüzün en büyük problemlerinden bir tanesi de "dijital bağımlılık" dediğimiz bağımlılık, sanal kumar gibi bir derdimiz, buranın bağımlılığı toplum olarak çocuklarımıza yönelik en büyük tehditlerden. Belki işte sizlerin önünde mutlaka suça sürüklenen çocukların birçoğu da yine dijital bağımlılıkta, buralara bağımlı olan çocukların sosyal medyalardan, dijital mecralardan etkilenerek sosyal hayata karşı o kimliğe maalesef bürünmesiyle meydana geliyor. Bu noktada, Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bizlerin bütün ülke genelinde, bütün illerimizde koordinatörlük şeklinde teşkilatımız mevcut. 162 il koordinatörümüz, bir kadın, bir erkek, her ilde; 1.089'da ilçe koordinatörümüz şu anda mevcut. Toplam 1.251 koordinatörümüzle bu bağımlılıkla mücadele konusunda Diyanet İşleri Başkanlığımızın yaptığı hizmetleri koordine etmek üzere eğitim alan arkadaşlarımız bunlar, manevi danışman ve rehber. Bugüne kadar hani biraz önce sununun başından bu tarafa ifade ettiğimiz manevi danışman ve rehberler aslında bizim kendi personellerimiz; vaizlerimiz, imam hatiplerimiz, Kur'an kursu öğrencilerimiz, uzmanlarımız, müezzin kayyımlarımız. Biz bu alanda görevlilerimiz nerede hizmet edeceklerse, hangi alanda, hangi spesifik alanda hizmet edeceklerse Akademi Başkanlığımız bünyesinde kısa süreli yani belki işte 120-130 saate varacak şekilde seminerler, eğitim seminerleri aldıktan sonra bu hizmetlere yönlendiriyoruz; öyle de bir durum söz konusu. Başkanlığımızın bu bağımlılıkla mücadelede en büyük paydaşı AMATEM'ler de yine hocalarımızla... Bağımlılık düzeyine gelmiş gençlerimize yapılabilecek neler var? Tabii, manevi eğitim ama belli bir yere kadar; onlara ulaşabilmek, onların dünyasına girebilmek çok zor. Biz burada daha çok yönlendirme yani ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirme şeklinde hizmet yürütüyoruz. Hakeza, bu bağımlı çocukların da aileleriyle bir şekilde irtibat kurma yöntemini burada takip ediyoruz.

Yine, Yeşilayla yapmış olduğumuz protokol çerçevesinde bizler Türkiye Bağımlılıkla Mücadele modülünü kullanarak bu bağımlılığı illerde valilerimizin riyasetinde, bağımlılıkla mücadele koordinasyon toplantılarında bizlere tevdi edilen vazifeleri de Başkanlığımızın prensipleri çerçevesinde yürütme gayretindeyiz. Hakeza, tabii, vaaz irşat hizmetlerimiz de bu noktada devam ediyor. Tabii, insanlarımıza bizim en fazla ulaşabildiğimiz yer -gençlerimiz dâhil- camilerimiz; vazgeçilemez. Burada biz vaazlarımızda, irşat programlarımızda, konferanslarımızda, seminerlerimizde... Mesela 5.038 tane konferans, seminer, panel düzenlenmiş bütün iller, ilçeler dâhil ve bu yıl içerisinde 13.900 yani yaklaşık 14 bin vaazda, farklı mekânlarda yapılan vaazlarda bu konuya temas edilmiş, bağımlılığa dikkat çekilmiş farkındalık oluşması noktasında. Hakeza, her cuma okunan hutbelerimiz içerisinde de mutlaka bağımlılığa ve gençlerimizin bu yöndeki durumlarına atıfta bulunulmuş ve bu ramazan içerisinde de özellikle bağımlılık başlığı altında "Bağımlılıkla mücadelede Ramazan bir fırsattır." konulu bir hutbe irat edilmiş ve bütün insanlarımıza ulaşma gayreti gösterilmiştir.

Bunun yanında, farkındalık seminerleri yapılıyor. Bağımlılıkla mücadele il koordinatörlerimize yönelik Yeşilayla iş birliği hâlinde hizmet içi eğitim seminerleri gerçekleştiriyoruz. Birtakım başlıklar burada; orada hizmet alan hocalarımıza, bu eğitimi alan hocalarımıza yönelik Yeşilayla iş birliği çerçevesinde uzmanlar tarafından sunulan seminerler. Farkındalık çalışmaları çerçevesinde yine "Sigaradan Uzak Duralım" ve "Teknoloji Tehlikeye Dönüşmeden" başlıklı sunumlar hazırlanmış, bu sunumlar bütün müftülüklerimize gönderilmiş ve icra ettikleri programlarda bu sunular gençlerimize ulaştırılmaktadır.

"Bağımlılık Riski Altındaki Gençlere Manevi Yönelimli Destek" projemiz var. Bu proje şu anda 7 pilot ilimizde uygulanmakta. Yine, bu risk taşıyan, sosyal çevresi buna uygun olan gençlerimize ulaşmak maksatlı bu 7 yedi pilot ilde devam eden bu proje Türkiye geneline şamil olacaktır umuyoruz, o yönde çalışmalarımız devam etmekte. Şu ana kadar ekim ayından bu yana 355 kişi tedavi merkezlerine yönlendirilmiş bu proje kapsamında, 1.158 aile ziyaretinde bulunulmuş ve 391 faaliyet düzenlenmiş bu ailelere.

Efendim, hakeza, yine buralarda farkındalık oluşturulmak üzere Diyanet İşleri Başkanlığımızın yayınları çerçevesinde yine bu konular gündeme taşınıyor ve gençlerimize, ailelere bir şekilde ulaşma yönünde gayretler devam ediyor.

Saygılarımla arz ediyorum efendim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Kıymetli Başkanım, biz Komisyonumuzda böyle sunumu dinledikten sonra sayın milletvekillerimizin bazen soruları oluyor, bazen yorumları oluyor, o şekilde müzakere ederek devam ettiriyoruz. Sizin için de uygunsa öyle devam edelim.

Söz talebi olan vekilimiz var mıdır acaba?

Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Benim anladığım -belki yanlış anladım- Sayın Başkan, bu manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti veren mensuplarınız yüz yirmi veya yüz otuz saat bir seminerden geçirildikten sonra çalışmalara başlıyor. Dolayısıyla, onun için de ayrı bir kadro talebiniz vardı zaten. O kadro talebinizi de zannedersen bunların eğitimi de daha etkin olsun diye istiyorsunuz. Şimdi, dolayısıyla, benim bir endişem, yeteri kadar... Çok zor bir alanda çalışmalar var, ne kadar zor olduğunu hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, bu alanda çalışacak olan kişilerin, özellikle çocuk alanında çalışacak olan kişilerin çok yetkin bir şekilde eğitilmesi gerekiyor. Dolayısıyla, mesela farkındalık seminerleri içerisinde de vardı, yine başka bir çalışmanın içerisinde de var "sağlık kimlik gelişimi" adı altında bir çalışma yapıyorsunuz, yine aileye vurgu konusunda da çalışmalar yapıyorsunuz ama ben tüm bu programlar içerisinde mesela adalet, hukuk, haklarla ilişkili hiçbir çalışmanın yapılmadığını görüyorum. Belki vardır bilmiyorum, başlıklarınızda göremedim. Eğer yoksa bunun bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. Bu kadar yaygın elde bir fırsat varken aynı zamanda adalet

duygusunun, aynı zamanda eşitlik duygusunun, aynı zamanda hak, hukuk duygusunun da verilmesi gerektiğini düşünenlerdenim. Şimdi, az önce de dedim, mesela kaç hukukçu var, kaç doktor var ya da var mı bu yapılan çalışmalar içerisinde? Sadece dinî eğitim almış kişiler tarafından mı yürütülüyor? Çocuk konusundaki hassasiyet belli. O nedenle, eğer bir sayınız varsa ve bu sayıları alabilirsem ben çok memnun olacağım yani hukukçu, sağlıkçı ilk aklıma gelen onlar, başka alanları da ilgilendirebilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Genelde soruları toplu alıyoruz ama az kişiyiz, müzakere şeklinde devam etsin.

Buyurun lütfen.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Tamam, teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Tabii, biz bu projelerin her birini bir kere üniversitelerdeki hocalarımızla müşterek yapıyoruz. Ailedeki değerlerle ilgili bir proje yürütüyorsak yapılan seminerleri... Tabii, bizim hocalarımızın katıldığı programlar var ancak daha spesifik alanlarda mutlaka üniversitelerden hocalarımız... Bununla alakalı arkadaşlarımız Komisyonunuza daha sonra listeler de ulaştırabilir. Üniversitelerden yetkin akademisyen hocalarımızla bu projeler yürütülüyor. Bizim asıl hedefimiz, burada şu ana kadar manevi danışman ve rehber olarak yürüttüğümüz hizmetlerde manevi danışman ve rehberlerimiz yine üniversiteden gelen hocalarımızla bu spesifik alanlarda aldıkları eğitimle bazı hususları yürütüyor. Ama tabii takdir edersiniz alan çok geniş, çok fazla alan var ve bizim hedefimiz, gayemiz de zaten -bu kadronun belki altı çizilmesindeki en önemli hususlardan bir tanesi- bunun daha uzun süreli, Akademi Başkanlığımız bünyesinde yapılacak bir eğitimle sertifikasyon programı çerçevesinde bu işin yapılması ama şu anda zaten bizim bu manevi danışman ve rehberlerimizin hepsi ilahiyat fakültesi mezunu, pedagojik formasyon almış hocalarımızdan müteşekkil. Biz bu eğitimin üzerine yine üniversitelerden alanında uzman hocalarımızla eğitim programları yapıyoruz, onun üzerine bu görevlendirmeler yapılıyor.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Teşekkür ederim Hocam. Ben müsaadenizle buna küçük bir ilave yapabilir miyim?

Şimdi, Diyanet İşleri Başkanlığı -az önce Muhterem Başkanımız da ifade ettiler- sadece kendi hizmet alanlarında hizmet götüren bir kurum değil. Örneğin, cezaevinde görev yapacak olan arkadaşlar o alanla alakalı eğitime tabi tutulduktan sonra orada görev alıyorlar, hastanede görevli olacak arkadaşlar o alanla ilgili akademisyenlerin verdiği eğitimi aldıktan sonra oraya gidebiliyorlar. Yani şöyle bir şey yok: "Ben manevi danışmanım; gence de giderim, cezaevine de giderim, hastaneye de giderim, çocuğa da giderim." Yok, her biriyle alakalı ayrı ayrı onun bir toplam ders sayısı var, bu ders sayısını doldurmadan oraya gidemiyor. Bir diğer husus olarak üniversite mezunu olma şartı var, lisans mezunu olma şartı var. Sadece bu da yetmiyor, bunun üzerine o eğitimi alacak. Bu manevi danışmanlık meselesini Muhterem Başkanımız güzel ifade ettiler, bu önemli. Peki, diyeceksiniz ki: Ya, bizim hocamızın asli işi bu değil mi zaten? Cami hizmetinin yanında -sadece camide ibadet etmesin- mahallesindeki gençlerle de ilgilensin, çocuklarla da ilgilensin. Bu, mahallesindeki çalışmalarını elbette önemli ama kurumlardaki çalışmalarını biz ihtisaslaştırmak istiyoruz. Örneğin, KYK'ya gönderdiğimiz bir arkadaşımızın gençlerle iletişim, gençlerle diyalog, gençlere yaklaşım, gençlerle ilgili faaliyetleri hangi usul ve esaslar çerçevesinde yürüteceğini kendisine vermemiz lazım.

Çocukla ilgili meseleye gelince çocukta çok daha hassas bir durum söz konusu, Millî Eğitim Bakanlığıyla koordineli çalışıyoruz. Bir, çocukla ilgili eğitim verecek olan bütün eğitimcilerimiz bir defa lisans mezunu olmak zorunda. İki, Millî Eğitim Bakanlığıyla koordineli yürüttüğümüz üç yüz seksen altı saatlik bir eğitim var. O eğitimi almayan hiçbir hocamız küçük yaştaki çocuklara o eğitime giremiyor. Dolayısıyla, biz bu manevi danışmanlığı ihtisaslaştırırsak, kurumsallaştırırsak aslında sürdürülebilir bir hizmet sağlamış olacağız. Biliyorsunuz, 80 ihtilalinde cezaevlerinde bize o imkân verilmiş, biz cezaevi vaizleri marifetiyle bunu götürmüşüz ama biz istiyoruz ki manevi danışman kadrosuyla yürütelim. Malumunuz şu an Çalışma Bakanlığının meslek tanımlamaları var, meslek tanımlamalarından bir tanesi de manevi danışmanıdır. Yine, Diyanet İşleri Başkanlığının da bu görevi yapmak üzere ilgili kanunla kendisine tanımlanmıştır bu görevi yürütmek ama kadrosu yok. Dolayısıyla, bu heyet bunun kurumsallaşması, ihtisaslaşması ve daha verimli bir şekilde yürütülmesine önemli katkı sağlayacaktır.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ben bir şeyde cevabımı alamadım yani hak, hukuk, adalet meselesinde özellikle... Yani, aile hukukunda da önemli bu.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - O hak, hukuk meselesini de söyleyeyim: Detaya dair söylenecek çok söz var, bizim müfredatımızda çok şey var ama her cuma günümüz bizim tekrar eden ayetimiz şudur: "Muhakkak ki Allah adaleti emreder." Bu ayeti her hafta istisnasız 25 milyon insana tekrar ederiz. Dolayısıyla değişmez bir ilkedir, bizim eğitim sistemimizin bir çeşit amentüsüdür.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Başkanım -tabii ben çok vâkıf değilim ama- zaten ilahiyatın müfredatına hukuk, psikoloji, birçok felsefe, o kadar çok sosyal bilim şey ki...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Alandaki çalışmalarla ilgili söylüyorum, yaptığınız bu seminerlerin, çalışmaların içerisinde bu başlıkları göremedim mi diye yoksa hani ilahiyat fakültesinden mezun olanlar bu konuda bilgisiz anlamında söylemiyorum. Eğitim verirken bu hak, hukuk, adalet... Mesela aileyle ilgili bir eğitim verirken bu haklarını da hatırlatacak bir bölüm oluyor mu? O yüzden ben ne kadar sağlıkçı, ne kadar hukukçu var diye sordum. Yani yoksa "Ailesiniz, kol kırılır yen içinde kalır." gibi bir şey mi hani aile bütünlüğü için mi yoksa onu verirken bir yandan da hakkınız ne, hukukunuz ne, bunları da hatırlatıyor musunuz diye sordum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Detayına çok inmedik aslında da bizim aile ve dinî rehberlik merkezlerimizin çalışma usul ve esası şudur: Birincisi, rehberlik yapılır. Orada işin manevi boyutuyla alakalı rehberlikte bulunuyoruz, adli boyutu ilgilendiren bir husus varsa oraya yönlendirme yapıyoruz, psikolojik boyutu var ise aile sosyal hizmetler müdürlüğüyle iş birliği içerisindeyiz, şiddet meselesi varsa Emniyetle eş güdüm içerisindeyiz. Dolayısıyla orada şiddet, istismar ve buna benzer hususlar bizim kırmızı çizgilerimiz, bunu paydaş kurumlarla paylaşmak suretiyle ilgili kurumlarla süreci takip ediyoruz.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Sayın Vekilim, sayısal şeyi ifade edeyim hani şimdi şöyle anlaşılmasın: Aile dinî rehberlik bürolarında biz programları organize ediyoruz aslında. Şimdi, ben bu yıl içerisinde yapılan Türkiye genelindeki seminerlerle ilgili bilgi arz edeyim: Aile içi şiddete yönelik 3.427 sunum yapılmış -buraya gelenler hep akademisyen hocalarımız üniversitelerden- çalışma hayatı ve kadın başlıklı bir çalışma/seminer, kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda 1.725 sunum yapılmış yine uzman hocalarımız tarafından yani üniversitelerden destek olarak eğitilmiş hocalarımız tarafından, İslam'a göre kadın haklarında 2.495 sunum yapılmış, çocuk haklarına yönelik 4.655 konferans, seminer düzenlenmiş, çocuğun eğitim hakkı noktasında 3.255, çocuk yaşta zorla evlilik konusunda 100 küsur, kız çocuklarının eğitimi noktasında 243. Bu başlıklar çerçevesinde sadece, yine üniversitelerden akademisyenlerimizle bizim aile dinî rehberlik merkezlerimizde ve müftülüğün sahada uygun gördüğü salonlarda konferanslar yapılmış Değerli Hocam. Şu anda bir eğitim seminerimiz var beş günlük, mesela onun içerisinde bir tek ilahiyatçı hocamız var, onun haricî tamamen yine alanında uzman hocalarımızdan müteşekkil.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Tamamen gönüllülük esasına mı bağlı?

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Kesinlikle efendim.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Bu akademiden gelen öğretim üyesi arkadaşlarımız tamamen gönüllülük esasına göre mi geliyor yoksa bunlarla bir protokol falan var mı?

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Tabii, tabii, resmî yazışmalarımız devam ediyor efendim. Biz kurum olarak...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Yani eğiticilerin eğitimini kim veriyor ve neye göre seçiliyor?

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Eğiticilerin eğitimi yine üniversitelerle yaptığımız protokoller çerçevesinde hakeza kendi alanında uzman hocalarımızla. Teklif götürüyoruz üniversitelere "Bunu kimlerden alabiliriz?" diye, o hocalarımız belirleniyor, sonra bir program yapılıyor, hocalarımız buna gönüllü olarak katılıyorlar, sonra kurumlar arası yazışmalar ve bir seminer. Bizim Akademi Başkanlığımız var bu eğitimle ilgili, biz "Şu alanda eğitime ihtiyacımız var." dedikten sonra Akademi Başkanlığımız resmî kanallar marifetiyle ilgili kurumlarla irtibata geçerek bu eğitimleri gerçekleştiriyoruz efendim.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Kıymetli Başkanım, çok teşekkür ederiz sunum için.

Ben birkaç noktada... Tabii, manevi destek gerçekten çok önemli ama manevi destek tamamen gönüllülük esasına bağlı. Mesela hastanelerde de şu anda bizim manevi destek veren birimlerimiz, hocalarımız var ve eğer hasta yakını kendisi isterse ancak onların manevi destek yapıyor. Şimdi, AMATEM ve ÇEMATEM'ler de bu bağımlılıkla ilgili, bunlar da tamamen gönüllülük esasına yönelik yapılan işlemler. Yani sonuçta bunu nasıl değiştirebiliriz? Yani gönüllülük esasından çıkarabilir miyiz? Tüm oradaki hastalara ya da daha doğrusu AMATEM ve ÇEMATEM için bunu uygulayabilir miyiz ya da eğitimevinde? Dikkatimi çeken nokta...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Gönüllülük esasına göre mi yoksa hepsine veriliyor mu?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Gönüllülük esası... Yani bu eğitimi nasıl verebiliriz? Yani sonuçta AMATEM'e gelen, işte bağımlılık nedeniyle tedavi almak ya da işte rehabilite edilmek amacıyla gelen birine bu eğitim toplu eğitim merkezlerinde vesaire verilebilir mi, nasıl olabilir; birinci söyleyeceğim...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bire bir verilen bir eğitim değil mi manevi danışmanlık?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Evet, bire bir veriliyor. Toplu manevi danışmanlık yapılabilir mi, böyle bir şey olabilir mi, onu da bilmiyorum yani mutlaka manevi destek bire bir mi olmalı ya da işte AMATEM'e gelen oradaki bütün kişileri bir yerde toplayıp bir seminer tarzında, gerekirse de onun sonucunda teke tek, bire bir eğitim verilebilir mi?

İkinci noktada şunu da söyleyeyim: Şu 7 pilot ilde devam eden bir projeden bahsettiniz. Bu projeyi biraz açar mısınız? Yani bu projede amaç ne? Mesela şu anda benim gördüğüm kadarıyla 355 kişi tedavi merkezine yönlendirilmiş. Yani bu bire bir evlere gidip ziyaret mi? Bu ziyaretleri kim organize ediyor? Neye göre seçiliyor? Risk haritası vesaire bir şey var mı? Projeyi biraz daha detaylandırabilir misiniz?

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Tabii, kesinlikle.

Sayın Vekilim, şöyle: Öncelikle hani AMATEM özelinde konuşacaksak, takdir edersiniz ki bağımlı olmuş kişileri toplu hâlde hadi böyle toplayalım... Belki o tip seminerler de var ama daha çok bireysel ulaşılabiliyor ve biraz daha gönüllülük esas yani ailesi gönüllü olacak. Gönüllü olmasa da biz şöyle yapıyoruz: Müracaat beklemiyoruz aslında bunlar tespit edildikten sonra. Bağımlılıkla mücadele konusunda bizim yürüttüğümüz hizmetlerin çoğunluğu valiliğimizin riyasetinde yani biz bu isimleri tespit ediyoruz valiliğimiz tarafından, tespit edildikten sonra ev ziyaretleri oluyor, aile ziyaretleri oluyor. Hakikaten böyle bir hizmetimiz var "Selam vermek istedik." şeklinde, bizim koordinatörlerimiz, manevi rehberlerimiz buralara gidiyor ama hani AMATEM'de yüzlerce kişiyi toparlayıp böyle bir seminer takdir edersiniz çok zor bir olay.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ben ama öyle düşünmüyorum. Ben de şöyle düşünüyorum: Çocukların ya da oraya bağımlılık için gelen insanların dikkatini çekmek lazım. Bunların maneviyatını... Belki de bazen hiç böyle bir şey yok. Önce çocuk ya da kişi orada "Aa!" falan demeli, ondan sonra bire bire döndüğünüz zaman ona eğitim vermek ya da onun bunu istemesi çok daha kolay olabilir. Yoksa böyle dışarıdan baktığınız zaman o eğitimi kimse almak da istemez, kimse dikkate de almayabilir ama böyle seminerler dikkat çekici olabilir diye düşünüyorum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Sayın Vekilim, böyle bağımsız seminerler, konferanslar, vaazlar vesaire yapılıyor ama bu 7 il Sağlık Bakanlığı, Yeşilay ve Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu var biliyorsunuz, o kurulun belirlendiği 7 il. 7 ilin de risk haritası var; her ilin hangi ilçesi, hangi mahallesinde kullanım yoğunluğu var, kullanım yoğunluğuna göre...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - İşte, ben onu öğrenmek istemişim aslında, o yüzden sordum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Kullanım yoğunluğuna göre her kuruma verilen görevler var; Millî Eğitim Bakanlığına düşen görevler var, Sağlık Bakanlığına düşen görevler var, bizim açımızdan da manevi destek anlamında yürüttüğümüz bir çalışma var. İşte bu çalışmalar aslında bizim Diyanet olarak asıl çalışmalarımız yani koruyucu, önleyici

çalışmalar, bizim asıl odaklandığımız mesele o. Yani bir çocuk, bir yetişkin bu tür zararlı alışkanlıklara bulaştıktan sonra bunun maliyeti çok fazla oluyor. Önemli olan bunu bilinçlendirme, koruyucu, önleyici çalışmalar, bu noktada yoğunlaşıyoruz.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - Teşekkür ediyorum, güzel bir sunumdu.

Tabii, ben rakamları yetersiz buldum yani hem manevi danışman hem diğerleriyle ilgili, kadro noktasında talebiniz bu noktada önemli.

Bu Batı'da, Avrupa'da, Almanya'da, Hollanda'da da gördüğümüz, benim Belçika vesairede de tespit ettiğim manevi rehberlik meselesi aslında dünyanın ortak bir bilgi birikiminin sonucu ortaya çıkmış bir kavram. Hıristiyanlar buna başka bir tarzdan bakıyor, işte Müslümanlar başka bir şey. Hatta bu ülkelerde Müslüman manevi rehberler de var işte hastaneler ve cezaevlerinde kullanılan. Orada gördüğüm kadarıyla sadece dinî eğitimin ötesinde psikologlar daha çok istihdam ediliyor yani psikolog ve pedagoglar hani iletişimi daha farklı bir şey, ilahiyat onun üstüne ilave. Psikolog ve pedagog sonradan bir dinî şeye de sahip olup manevi rehberlik sertifikası gibi bir belge alıyor, manevi rehber statüsüne girebiliyor. Bu bizim için geçerli mi? Burada da böyle bir sistem var mı? Yoksa biz sadece vaizlerimizden mi manevi rehberi oluşturuyoruz, bir bunu sormak istedim.

Bir diğeri de aslında Sibel Vekilimin söylediği şey, bir perspektif katma noktasında, işte, genel olarak insan hakları, hukuk vesaire gibi veya psikolojik gelişmeler, sağlıktaki bazı konular, mesela cinsiyet memnuniyetsizliği meselesi başlı başına ayrı bir alan yani bunun bir tıbbi şeyi var, bir psikolojik tarafı var, bir sosyolojik boyutu var falan. Bütün bu boyutlarını birlikte içeren bir akademik eğitim veya bir eğitim en azından -eğitici eğitimi için söylüyorum- ne kadar gerçek anlamda mümkün oluyor? Yani rakamlar ve veriler bize bir şey söylüyor ama bu rakam ve veriler içeriğe dair çok da aydınlatıcı değil. Hani belki bu noktada daha tamamlayıcı, daha geliştirici bir yöntem kullanılabilir mi diye sormak istedim.

Teşekkür ediyorum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Sayın Vekilim, Dünya Sağlık Örgütü sağlıklı insanı tanımlarken 3 açıdan iyi olma diyor: "Fiziki açıdan iyi olma, psikolojik açıdan iyi olma, manevi açıdan iyi olma." Fiziki açıdan iyi olmanın yol ve yöntemini gösteren belli, tıp doktorudur. Psikolojik açıdan iyi olmayı sağlayacak olan kimdir? Psikologdur. Manevi açıdan iyi olmayı sağlayacak olan işte manevi danışmanlık hizmetidir. Dolayısıyla orayı psikologlar değil, bunu manevi danışmanlar kanalıyla yapmalıyız. Bakınız, bu yıl Amerika'da dünya çapında bir kongre yapılacak, Manevi Danışmanlık Kongresi. Türkiye'den kimi davet ediyorlar? Türkiye'den Diyanet İşleri Başkanlığını davet ediyorlar "Yüz yıllık birikim." diyerek Diyanetin tecrübesini oraya aktarmak istiyorlar. Aslında manevi danışmanlık dediğimiz mesele Batı'dan bize değil, aslında Allah resulünün hayatından süzölmüş, onların kurumsallaştırdığı, bizim aldığımız bir şey.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - Ama kurumsallaşmayı onlar... Çünkü ben 2011'de Avrupa'da bir kongreye katıldım ve Türkiye'de manevi danışmanlık yoktu. O kongrede tartışılan konulardan biri de...

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Kaç yılında Sayın Vekilim?

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - 2011.

Yani şunu demek istiyorum: Biz o kurumsallaşmayı buraya aldık ama buraya alırken elbette kendi boyamızı katıyoruz yani her aldığımız şey olduğu gibi kalmıyor, biz ona kendi değerimizi, kendi boyamızı, kendi değerlerimizi katıyoruz ama burada Batı'dakinden farklı olarak bizdeki farkı görmek istiyorum.

Bir de çalışmalarda çocuk suçluluğu üzerine bir çalışma görmedim yani bağımlılıkla mücadele evet, şiddetle mücadele noktası önemli bir şey. Mesela öfke kontrolü meselesi bu çocuk suçluluğu konusunda çok önemli çünkü çocuk suçluluğuna yönelen çocukların büyük bölümü ebeveyn şiddetine, aile şiddetine, dayacağına maruz kalmış çocuklar yani çocuk gördüğünü uyguluyor sonuçta. Hani bu anlamda ebeveynlere yönelik şeylerde biraz öfke kontrolü, şiddeti önleme ve çocuk suçluluğu üzerine de yeni bir çalışma başlığı açılırsa biz Komisyon olarak en azından mutlu oluruz.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Kıymetli Vekilim, bakınız "Rakamlar biraz eksik." dediniz. Aslında her şeyi rakama dökmesi de biraz zor. Sadece geçen yıl, 2025 yılında cezaevindeki bir rakamı vereceğim size: Yapılan görüşme sayısı 982.738, bu sadece cezaevinde yapılan görüşme sayısı. Kadın, yetişkin, çocuk yani rakam aslında çok büyük. Yaz kursunda eğitim alan çocuklara baktığımızda sayımız nedir? 2,5 milyon. Kıymetli Başkanımız az önce 4-6 yaş çocuk sayısını ifade ettiler. Aslında biz burada sadece çocuğa yönelmiyoruz, velilere de yönelik bir kanal açarak orada çocuklara sağlıklı iletişim, sağlıklı yaklaşım, doğru davranış, bunları da modellemeye çalışıyoruz. Aslında Diyanetin bu alandaki çalışması okul öncesi eğitimin yaygınlaşmasına da bir imkân hazırlıyor. Dolayısıyla şuna gelmek istiyorum oradan: Bu manevi danışmanlıkla alakalı aslında temelini ilahiyat olduğu, üzerine psikolojinin eklendiği, üzerine hangi alansa o alanla alakalı yetkinliğin eklendiği bir sertifikasyonunun sağlıklı bir yol olacağını düşünüyoruz. Bakın, deprem bölgesinde görev yapmış bir kardeşinizim, deprem bölgesinde bulundum. Ben orada vatandaşımızın bizim açtığımız hizmet alanlarına, camimize... Mesela deprem döneminde Türkiye'nin her tarafında okullar kapalıydı, değil mi? Ama deprem döneminde bizim 4-6 yaşlarımız açıldı, yetişkinlere yönelik kurslarımız açıldı, camilerimiz açıldı. Vatandaşımız hep oraya geldi. Niçin? Çünkü manevi bir dayanak arıyorlardı; evini kaybetmiş, çocuğunu kaybetmiş, her türlü sıkıntısı var; ezanın sesini duyunca gözyaşları içerisinde teselli oluyor, size sarılıyor. Dolayısıyla, manevi danışmanlık mutlak surette ilahiyat ve bununla ilgili ilave eğitimin olduğu kadrolar marifetiyle götürülmeli. Bu başka bir alternatifi olmayan bir şey. Sadece ilahiyat yetmez, o konuda hemfikiriz ama şunu bilelim: Hastane ayrı bir ihtisas alanıdır, cezaevi ayrı bir ihtisas alanıdır. Diyanet İşleri Başkanlığının nitekim Çocuk Esirgeme Kurumunda da kadın sığınma evlerinde, çocukların barındığı, küçük yaşta çocukların barındığı oralarda da hizmeti var, gençlik hizmeti var. Bütün bunlarla alakalı ayrı ayrı modül açmak suretiyle ilerliyoruz ve bu alanda hakikaten üniversitemiz bizimle iş birliği içerisinde bu hizmeti vermek için elinden gelen gayreti sarf ediyor. Bir de bir husus daha var: Biz sadece göreve başlarken eğitimi yapmıyoruz, bunun yıllık eğitimleri de var. Gerek 4-6 yaşta gerek cezaevinde gerek aile dinî rehberlik bürosunda görev yapan arkadaşlarımızın yıllık rutin eğitimleri var. Dolayısıyla aslında çok güçlü bir şekilde bir takip sistemi var, kayıt sistemi var, pedagojik formasyona uygun bir yaklaşım var, onu arz etmek istedim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun Şebnem Hanım.

ŞEBNEM BURSALI AKSOY (İzmir) - Efendim, öncelikle sunumunuz için teşekkür ederim, değerli bir çalışma.

Suçta itilen ya da suçu işleyen çocuklar -yani bizim Komisyonumuzun konusu- öyle bir günde, dünden bugüne olan bir süreç değil muhakkak. Olay sadece adli ya da güvenlik boyutuyla da ele alınmıyor. İşin manevi boyutu, değerler sistemi, sosyal çevre, aile yapısı vesaire pek çok boyutu var ki Diyanet İşleri Başkanlığının hem gelişmiş teşkilat yapısı hem de en ücra köşesine kadar Türkiye'nin dört bir yanına ulaşabilme anlamında teşkilat gücü ve çalışma gücü itibarıyla çok önemli katkısı var bu süreçte. Önleme boyutunda da yani suç işlenmeden önceki boyutta aslında sizin daha fazla, belki de o alanda yeri doldurulacağını düşünüyorum ve sunumlarınızdan da anladığım kadarıyla çalışmalar çok boyutuyla yürütülüyor. Ben sadece şunu merak ediyorum: Yaptığınız bu çalışmalarda siz muhakkak eğitim veriyorsunuz vesaire ama illaki tespit ettiğiniz sorunlar, karşılaştığımız sorunlar da var. Mesela, ilk iki ya da ilk üç diyebileceğiniz, ya "Bu süreçte özellikle şu iki ya da üç konudaki eksikliği biz yerinde tespit ediyoruz." gibi bir tespitiniz de var mı acaba?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çocukları suça iten ilk 3 risk faktörü nedir size göre? Size onu soruyoruz.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Çocukları tabii... Aile kurumu zayıflamış durumda, bu aile kurumunun zayıflamasının bedelini şu an toplum olarak ediyoruz maalesef. İkincisi, eğitim kurumları zayıflamış durumda yani eğitim kurumları bu noktada sadece bilgiyi veren değil, inşa eden, karakter, şahsiyet inşa eden bir formata evrilmeli. Aile meselesine tekrar geri döneceğim. Aile meselesinde ciddi çözümler var. Ailenin çocuklarıyla geçirdiği zaman meselesi ciddi problem, sosyal medyadaki görüntüler, vesaireler bunlar hepsi olumsuz etkiliyor. Tabii, camiye de bu noktada daha tahkim etmeli, hayatın merkezine taşımamız. Yani bu üç kurum; aile, cami ve eğitim kurumları daha sağlıklı, daha nitelikli, daha verimli çalışma yaparlarsa ben çocuklarımızın suça sürüklenmeyeceğini düşünüyorum. Yani bir çırpıda, bir sebep olmaz ama 3 köklü kurumun yeniden ayağa kalkması lazım.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Yani en önde gelen şey, benim âcizane fikrim: Parçalanmış aileler, boşanmalar neticesinde sahipsiz çocuklar. Eskiden geniş bir aile yapımız vardı, anne-baba farklı işte, güçten ya da çocuğuna sahip çıkmazsa aile, büyükler sahip çıkıyordu. Şimdi, artık çekirdek aileyle birlikte en ufak bir sallantıda ve şeyde çocuklar sahipsiz kalıyor. Dolayısıyla, kimin elinde kalırsa suça itilmiş, böyle bir, boşanma sayılarımızla, mahkemelerimizle, şeyle paralel yürüyen bir şey bu görülen. Yani, o aile yapısının şehirleşmeyle birlikte, modernleşmeyle birlikte, dedeler, nineler kalmayınca bir ailede, amca, dayı, hala zaten onlar da artık iyice ferdileşti, herkes "Her koyun kendi bacağından asılır." şeyiyle hareket edildiği için toplumda anne-baba ilk sendelemede, sürçmede çocuklar sahipsiz kalıyor ve büyük tehlikelere açık hâle geliyor bu çocuklar ve benim gördüğüm en büyük tehlike aile yapısındaki dezenformasyon ve bunun neticesinde sahipsiz kalan çocuklar.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Orhan Bey'e gelmeden önce...

Biraz önceki konuyla yine ilgili olarak Diyanet İşleri Başkanlığı olarak Yükseköğretim Kuruluna sunmanız ya da böyle iletmeniz gereken bir şey var mı, ilişkiler nasıl? Mesela, İlahiyat Fakültelerindeki eğitim müfredatı bu konuyla ilgili olarak ne kadar irdeleniyor? Biz niye İlahiyat mezunu arkadaşlarımıza tekrardan eğitimcilerin eğitimi vermek zorunda kalıyoruz. Sizin bir öneriniz var mı Yükseköğretim Kuruluna?

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Şimdi, İlahiyat eğitimi Türkiye'de üç temel alan üzerinden yürür: Temel İslam bilimleri, İslam tarihi ve sanatları, felsefe ve din bilimleri. Son zamanlarda İlahiyat Fakültesi sayısının artışıyla birlikte İslami İlimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Dini İlimler Fakültesi gibi isimlendirmede de farklılıklar ortaya çıktı. Gerekli miydi? O tartışılacak bir şey. Ancak İlahiyat Fakültesindeki bu üçlü sacayağıyla verilen eğitim, mesela felsefe ve din bilimleri içerisinde din psikolojisi var, din sosyolojisi var, çok farklı bu alanda hizmet vereceğin kişinin yetişmesine katkı sunacak müfredat ve dersler var ama özellikle İslami İlimler Fakültesi olarak isimlendirilen bazı müfredatlarda bu tür zayıflamalar son zamanlarda oldu ve taşrada açılan çok sayıdaki İlahiyat Fakültesinde öğretim üyesi zaafı da bu anlamda biraz tetikledi. Bunun yanında bir başka bu alanı zayıflatan husus olarak gördüğüm benim âcizane kırk yılı ilahiyatta geçmiş tecrübeyle söylüyorum: Uzaktan eğitimle ilahiyat eğitimi yapılmaz. Bunun da ciddi manada kaliteye etki ettiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, burada üç temel ana bölüm üzerinden yapılan eğitimin ben ilahiyat eğitiminde Türkiye'de çok önemli ve yetkin bir tecrübe olarak sonuçlanan, güzel bir netice alan bir eğitim metodu olarak görüyorum. Ondan tavizlerle gelinen noktada eksiklikler olabilir ama bu da merkezî anlamda kıdemi olan, kadrosu daha iyi olan fakültelerimizden yetişen personelin zaten imtihanlarla seçerek alındığı için de o eksikliği çok fazla hissetmeden biz görevlendirmeler yapıyoruz ve yeteri sayıda bu işlerden anlayan, bu eğitimi almış eleman bulabiliyoruz. Burada detayda kalan eksikliklerini de sertifika programları ve daha hususi alanlarda yeterlilik gerekiyorsa onları da paydaşlarla telafi etme yoluna gidiyoruz. Aslında Türkiye'deki hem Diyanet İşleri Başkanlığı hem de İlahiyat Fakülteleri anlamındaki din eğitiminin model olarak çok sağlıklı ve aslında topluma hizmet açısından da yeterli olduğunu düşünüyorum.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - Günceli yakalama belki biraz, ne kadar girebiliyor güncel dair meselelere.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Aslında onda da işte taşra ile merkez arasında yani biz biraz İlahiyat Fakültelerimizin sayısında her ilde açarken çok fazla açıldık, o da biraz etkiledi diye düşünüyorum ben ama aşağı yukarı 1949 Ankara İlahiyat, 59 İstanbul, Marmara İlahiyattır yani 1950'lerden itibaren gelen bir geçmişi var bunun ve bence bu eğitim düzeyi Türkiye'de artık tescillenmiş ve ilahiyat eğitimi anlamında da başarılı. O "kadim" diyebileceğimiz kurumlar bu işin lokomotif ve götürüyor. Zaman içerisinde belki bu diğer taraflarda öğretim elemanı açısından, program ve müfredat açısından, fiziki imkânlar açısından geliştiğinde daha da iyi sonuçlar alınabilir ama ben Diyanetin bu anlamda personel istihdamında sıkıntı çekmediği, aslında sıkıntının biraz çok yaygın hizmet açısından kaynaklanan, çeşitlilikten kaynaklanan personel sıkıntısı, kadro sıkıntısı olarak yansıdığını düşünüyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Orhan Ateş Vekilimin söz talebi var, buyurun Hocam.

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Sayın Başkanım, kıymetli vekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sunularından dolayı da kıymetli Başkanımıza teşekkür ediyorum.

Benim manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleriyle ilgili bir iki sorum olacak çünkü sununun özetine baktığımızda bu hizmetlerin temelinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti var; bütününün özetinde, merkezinde bu müessesemiz var. Bu danışmanlık ve rehberlik hizmetinin müfredatını biraz açabilir misiniz? Yani temelinde yalnızca din mi var, felsefemi var, psikoloji mi

var yani bu müfredatta neler var? Ne zamandır uygulanıyor? Manevi danışmanlık uygulanan ve uygulanmayan yerler arasında suçta sürüklenme açısından bir çalışma var mı? Yani diyelim ki 2011'de uygulanmaya başladı, öncesi ve sonrası elimizde bir veri, sonuç var mı? Bir de bunlarda güncelleme yapılıyor mu? Yani on sene önceki müfredatla, bugünkü problemlerle, o günkü güncel konuşulan meselelerle şu anda konuştuğumuz şeyler farklılaşıyor zaman içinde mesela bu nedir? Dijital dünya; bir on beş sene önce dijital dünyayı bu kadar yoğun konuşmuyorduk, şimdi daha yoğun konuşuyoruz. Bu anlamda bu müfredatta güncelleme yapılıyor mu?

Teşekkür ederim.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ METİN AKBAŞ - Ben teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Elbette ki, şimdi aslında sununun en başında ifade ettiğim gibi -Sayın Başkanım da söyledi- hizmet çeşitliliği çok arttı. Aslında Diyanet İşleri Başkanlığında kurum olarak beklenen çok şey var doğal olarak. Cami hizmetleriyle başlayan Diyanet İşleri Başkanlığı, sadece camide imam ve müezzin kadrosuyla belki başlayan Diyanet İşleri Başkanlığı bugün 143 bin personele ulaşmış ve "cami dışı" diye tarif ettiğimiz, tanımladığımız işte bizim yaygın eğitim kurumlarımız, hakeza diğer bakanlıklarla yapmış olduğumuz protokoller, her biri özel hususi alan isteyen konular arasında. Şimdi cezaevine gönderdiğimiz vaizlerimiz veya işte oradaki "manevi danışman, rehber" olarak tanımladığımız hocalarımız mutlak surette bu alandaki kişilere nasıl ulaşacağıyla ilgili eğitiminin üzerine eğitim almak durumunda. İlahiyat fakültelerinde alınan bir pedagojik formasyonumuz var, din psikoloji, din eğitimi, felsefe eğitimlerimiz var ancak bunun yanında o dönem ve konjonktür olarak da bu mutlaka bizim hizmet içi eğitimlerimiz manevi danışmanlar için sürekli yenileniyor. Daha düne kadar "sanal kumar" diye bir şey gündemimizde yoktu. "Dijital" dediğiniz olay yoktu ancak biz buna yönelik, işte, mesela kimlik, sağlıklı kimlik gelişimiyle alakalı bizim çok fazla gündemde değildi belki ama bu dönem artık gündemimizde. Hani ben spesifik bir örnek olsun açısından hem de zihinlerde kalan soru da burada belki vuzuha kavuştur düşüncesiyle mesela son eğitici eğitim için aldığımız birkaç örneği burada ben başlıklarıyla ve katılan hocalarımızla arz etmek isterim: Mesela, cinsiyet, cinsiyet kimliğiyle ilgili bir eğitim vermişiz bizim buradaki çocuklarımıza yönelik ve ailelere yönelik verdiğimiz eğitimde Profesör Doktor Zeki Bayraktar mesela, kendisi ürolog. Din İşleri Yüksek Kurulundan bir hocamız katılmış "Çocuk ve ergenlerde bütüncül kimlik gelişimi" mesela doktor uzman klinik psikolog bir hocamız katılmış. "Cinsiyet disforisi" başlığı altında "tanı, teşhis ve manevi destek yaklaşımları" başlığıyla bir dersimiz olmuş bir profesör psikiyatri hocamız katılmış. Efendim "istismar, ihmal ve cinsiyet gelişmedeki risk faktörleri" denmiş, yine, bir psikolog hocamız katılmış. Bu eğitici eğitimlerimizin güncel konularda sürekli kendilerini yenilemek üzere üniversitelerden aldığımız destekleri ifade etmek için arz ediyorum. Tabii, bir taraftan cezaevine gidiyor ama diğer taraftan işte belki kendi mahallesindeki gençlerle doğal ortamda yürütülen faaliyetler var. Bir taraftan, işte bizim hastanelerde hakeza yürüttüğümüz faaliyetler var. Şimdi, bir taraftan bağımlılığıyla mücadele edecek görevlilerimiz var. Dolayısıyla her biri kendi alanında özel olduğu için bu alanlara yönelik eğitimlerimiz sürekli devam ediyor ve bu eğitimi alan hocalarımızın da belirli periyotlarla hizmet içi eğitimleri yenileniyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ederiz.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Başkanım, İlahiyat akademisi düşünüyor musunuz? İlahiyat akademisi, şu anda Millî Eğitim Akademisi var biliyorsunuz.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Diyanet Akademimiz var bizim, ilahiyat değil. Diyanet Akademimiz şu an içinde bulunduğumuz binada zaten Akademi binamız burası. Biz kadro geldiğinde sınavla alıyoruz. Bunları sekiz ayla üç yıl arasında eğitime alıyoruz ve ondan sonra görev mahalline, o mesleki eğitim ve eksiklikleri tamamlanarak gönderiliyor. Diyanet Akademimiz, Millî Eğitim Akademimiz var. Şu an Diyanet bünyesinde böyle bir kurumumuz Başkanlığımız var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Başkanım, ben de kısa bir iki soru sormak isterim. Bir iki söz talebimiz daha var ama biliyorum ki siz de Cumhurbaşkanımızla bir programı katılacaksınız. Biz Sincan'da çocukların tutulduğu cezaevi ve eğitimevini ziyaret ettik. Ben orada bir çocukla bire bir görüştüğümde şey dedim yani bir çocuk başka bir çocuğu öldüresiye ağır yaralamıştı "Sen işte şöyle yapsaydın, böyle yapsaydın." falan biraz nasihat etmeye çalışıyorum. "Ne olsaydı yapmazdın?" falan, dedi ki: "Ben her şekilde o çocuğa bunu yapardım." Yani "Sen Allah'a inanıyor musun?" dedim, orada bir durdu, "Evet, inanıyorum." dedi, "Ama bak, kul hakkı var, annesinin, babasının hakkı var." falan filan dedim. İlk defa duymuş gibi böyle bir hani a, falan oldu. Dolayısıyla, hakikaten bazı noktalarda da gerçekten hani "Allah'tan korkmaz kuldan utanmaz." böyle bir profil de var yani. Hani insanı kötülükten beri koyan da gerçekten çoğu zaman da inancıdır, Allah korkusudur, kul hakkına girmemek gibi bir vazifemiz vardır çünkü. Bunu işlemin önemli olduğuna inanıyorum. Ben bir tek şu noktada Diyanet'in biraz daha etkin rol almasını istiyorum. Şu radikalizm meselesi var biliyorsunuz ülkemizde, en son maalesef İzmir'de yine bir aslında "suça sürüklenen çocuk" diye tabir edilen işte katil, polisimizi şehit etti. Bunu yaparken aslında başka, "background"da başka sıkıntılar da var, akran zorbalığı vesaire ama bir taraftan da bu arkasında genelde Mossad'ın ve İsrail'in olduğu bu IŞİD modelinde olduğu gibi öyle bir zehirleme, onun ilahiyatta bir tabiri var ama unuttum o tabiri... Bu konuda Diyanetimizin biraz daha etkin olması bence çok önemli. Çocuklarımız çünkü suça sürüklenirken bazen işte bazı terör örgütlerinin hedefi de olabiliyor. O şeyi sağlam inanç ve ahlaki duruşu sergilemeleri önemli. Bir de bir tek bir şey daha soracağım, bir tek, bir tek diye diye...

Şimdi, biz Komisyonumuzda şeyi de tartışmıyor değiliz. Yani mesela benim şahsi bakış açımı söyleyeyim, bu Komisyonunda da olgunlaştı: Bir çocuğun bulaştığı her suçta onu suça bulaştıran bir şekilde mazeret olarak görebileceğimiz noktaları görebiliyorum. Bu hırsızlık olabilir, başka şeyler olabilir. Yani çok ağır bir suç bile olsa "Ya, işte çocuktur, bir şekilde bir çetelerin eline düşmüştür veya yenilmiştir, çok özenmiştir." vesaire vesaire. Fakat bir çocuğun başka bir çocuğu böyle çok gaddarca, vahşice, sadistçe öldürmesi noktasında ben bunun hani "suça sürüklenmekle" ifade edilemeyeceğini, çocuğu çok edilgen kıldığını ve böyle korkunç, cana kıymayı da normalize ettiğini düşünüyorum; şahsi görüşüm bu. Yani bizim dinî, ahlaki, vicdani perspektifimizden ilahiyat ve Diyanet boyutuyla siz bu tanımlı... Tabii yani bir bakıma sizin hani çalışma alanınız ama hani o perspektiften baktığınız zaman bunun hükmü nedir Kıymetli Hocam, bir de bunu sormak isterim.

Çok teşekkür ederim.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, yani o çocuğun suça itilirken yaşadığı ortamın sadece inanç problemi olmadığını düşünmek gerekiyor. Yani bir tohum nasıl yeşeriyorsa o çocuk da çevresel faktörlerden inanç da bunun içerisinde tabii ama bir boyutu inanç ama diğer faktörler öyle bir hâle getiriyor ki şimdi kişisel gelişimle biz bazı şeyleri terbiye metotlarıyla özgüven kazandırırken, bazı şeyleri yıkıyoruz, işin terbiye tarafını yıkıyoruz. Mesela, bir örnek, ramazan ayında camiye çocuklarımız gelsin, çocuklarımız camiye geliyorlar ama sınırsız bir özgürlük alanıymış gibi, ibadet ortamını tamamen terörize eder bir hâlde oradaki, mesela teravih namazlarındaki gürültü patırtı, arkada futbol sahasına dönüyor işler falan öyle bir ortam. Şimdi, "Çocuk özgüven kazansın ve kişilik geliştirsin." derken biz geleneksel terbiye metotlarımızdan feragat etmiş gözüküyoruz ailede ve bunun yanında özellikle tabii ki müspet manada eğitim veren kurumlar, din eğitimi olsun, başka şey olsun biz bu konularda çalışmalar yapıyoruz ama çocuk çektiği tabancayı hiç düşünmeden ateşleyen bir film figürü görüyoruz. Aldığı bıçağı hiç korkusuzca saplayan bir başka argüman görüyoruz ve şiddete o kadar açık bir dijital medyada bunun çok büyük örnekleriyle karşı karşıya geliyor. Bir süre sonra bunu normal hayatın akışı içerisindeki bir şey olarak görüyor. Yani, Allah korkusu, tamam "Allah'tan korkmaz, kuldan utanmaz." tabirimiz var ama orayı aşmışız, toplum olarak bir yere gelmişiz, modern hayatın bize sunduğu kişisel gelişim ve şeyde o terbiye tarafını iskalamışız biz, ondan sonra da zapt edemiyoruz. Sonra peyderpey testi kırıldıktan sonra biz parçaları birleştirmeye çalışıyoruz bazen. Aslında bizim koruyucu önlem olarak bir şeyleri yapmamız gerekiyor. Şimdi, işte, o camide gürültü yapan çocuğu safta babası, annesi -kimse orada- yanına alıp "Hadi şöyle ibadet edelim." dese olur ama bir görevli çocuğuna "Yavrum, ibadet ediliyor burada, azıcık sessiz olun." dediğinde o anne ya da babanın "Benim çocuğuma nasıl sen böyle bir şey dersin?" tavrıyla yaklaştığı şeylerle karşılaşıyoruz. Böyle bir bencillik sarmış gibi, o diğerkâmlığımızda, o birbirimizi destekleyici mahiyetteki toplumsal yapımızda ciddi yıpranmalar olduğu gözüküyor. Bu anlamda biz gerek umumi irşat faaliyetlerimizde gerek cuma hutbelerimizde belirli kavramsal, ahlaki inanca yönelik şeyleri destekleyici faaliyetlerde mesafe almaya çalışıyoruz ama yıkım o kadar hızlı ve büyük ki bizim buna yetişmemiz tek başımıza mümkün değil. Bu bir devlet politikası olarak bütün paydaşlarımızla birlikte ele alınması gereken bir husus. İşte o zaman belki biz... Mesela 4-6 yaş kurslarımızın gördüğü fonksiyon bu; o çocuğa biz o yaştan itibaren o terbiye tarafını, ahlaki erdemleri, o geçmişten gelen, inancımızdan gelen kavram dünyasını öğretmeye çalışıyoruz; işte o zaman bir şeyler kazanıyoruz. Şimdi, ağlayan çocuğa telefon verilirse -oradan başlayarak- yaramazlık yapan çocuğun önüne televizyon açılır ve bu bombardımana maruz bırakılırsa sonuçta ne Diyanet bununla baş edebilir ne de ilahiyat bununla baş edebilir. Yani bir bütün olarak biz burada... İşte, mesela "gündüz kuşağı" diye bir şeyler var televizyonlarımızda, bunun önüne kimse geçemiyor. Niye geçemiyoruz? Ama orada da bütün bu şikâyet ettiğimiz konular normal hadiselermiş gibi anlatılıyor ve toplumda şu an en fazla izlenen şeyler bunlar, toplum sabah akşam bununla meşgul. Önleyici tedbirimiz yok, önleyici tedbirler almamız lazım. Yani yıkımı durdurmamız lazım ki sonra onarıma geçelim. Şu an o anlamda biz toplumsal olarak bunların farkındayız, bunlara yönelik çalışmalarımızı hızla bu kurumsal yaygınlığımızla da paralel olarak devam ettirmeye çalışıyoruz ama bir yere kadar.

Özellikle bizi yaralayan konulardan biri de kurumsal olarak ciddi bir saldırı altındayız, olur olmaz konular üzerinden bu kurum yıpratılmaya çalışılıyor ve bu yıpratılma da halkın gözünde ciddi manada temsil edilen değerlere karşı bir saldırı. Ben şuna inanıyorum: Cumhuriyeti kuran irade, bu devleti kuran irade laik bir sistem kurmuş ama Diyanet İşleri Başkanlığını bu sistemin içerisinde öyle bir yere koymuş ki toplumun, inancın ve laikliğin de, hepsinin supabı olan, teminatı olan bir kurum olarak, toplumsal barış adına hizmetleri her zaman gerekli olan bu kurum son derece lüzumlu olan bir kurum. Bilinçli olarak, devleti kuran irade bunu böyle düşünmüş ama maalesef bugün çok eften püften şeylerle yıpratılmaya çalışılan bir kurumla karşı karşıyayız. Bu anlamda da topluma hizmet ederken bu Kurumun itibarının, bu Kurumun bu devlet için, bu ülke için, bu toplum için yaptığı hizmetlerin ve rehberliklerin ne kadar gerekli olduğunu da yeniden bir düşünüp başımızı ellerimizin arasına alıp çareler bulmalıyız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyorum.

Mustafa Köse Başkanımızın da bir söz talebi var.

Buyurun Başkanım.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) - Hocam, kıymetli hocalarım; teşekkür ediyoruz, sağ olun, istifade ettik.

Şimdi, hem Başkanımızın hem de Kıymetli Diyanet İşleri Başkanımızın söylediği yerden devam edeyim. Aslında benim söyleyeceklerime parantez açtınız. Şimdi, tabii, birçok çocuk suçluluğu, birçok suç var üzerinde konuştuğumuz ama geri dönülemez bir suç var, o da maalesef cinayetler ve sıkça ve hunharca işlenen cinayetler. Belki bundan daha vahimi cezaevinde bu cinayet işleyen çocuklarımızla temas ettiğimizde bir nedamet görmemiş olmamız yani pişmanlık duymadıklarının görmek çok daha vahim bizim açımızdan.

Şimdi, bakıyoruz, tabii Bayburtluların yanında bu konuları konuşmak çok kolay değil yani antrparantez onu da anlatmış olayım. Suça sürüklenen çocuklarla ilgili yaptığımız geçmiş toplantıda bir muhabbet vesilesi oldu. Orhan Başkanımız, Hocamız, Orhan Ateş Vekilimiz: "Bayburt'u da ele almamız lazım, Bayburt'ta da bir çalışma, yerinde inceleme yapmamız lazım çünkü son altı ayda Bayburt'ta suç işlenmedi, hırsızlık dâhil." deyince "Tabii, manevi tarafı güçlü Bayburt'un." dedi Başkanımız. Ben de "Altı yatır dolu, tabii normaldir." dedim. Ben bunu bir espri olarak söyledim işin doğrusu. Hemen Sözcü gazetesi bizim manşet yaptı "AKP'li vekiller Bayburt şehrini yatırlar koruyor" diye. Yani ciddi bir meselemiş gibi sanki bunu konuşmuşuz gibi bizi manşet yaptılar, sağ olsunlar. O bakımdan, Bayburtluların yanında konuşurken de tereddüt ediyorum ama şimdi ayetikerimde net bir şekilde bize öğretilen bir şey var yani çocukluğumuzda bütün çocukları belki öğretilen bir şey var: "Bir insanı öldüren insanlığı öldürmüş gibidir, bir canı kurtaran da bütün insanlığı kurtarmış gibidir." deniyor. Şimdi, biraz önce Diyanet İşleri Başkanımız çok güzel söyledi, önleyici tedbir, işte 4-6 yaşta verilen eğitimle ne verdiysek netice itibarıyla o kalıcı oluyor; buna çok inanıyorum. Şimdi, çocuğa belki ailede temas edilmemiş olabilir, okulda temas edilmemiş olabilir, bir şekilde oralar eksik kalmış olabilir ama bir vesileyle çocuğa eğer din görevlimiz, işte, camide imamımız, bu meseleleri dert eden birisi temas ettiğinde o çocuğun hayatının değiştiğini görüyoruz biz, bunun milyonlarca örneği vardır. Şimdi, bazı hocalarımız sadece namaz kıldırıp gidiyorlar "namaz kıldırma memuru" deniyor tırnak içinde

belki de ama bazılarımız da bu işi dert ediniyorlar ve "O çocukla ilgileneyim, şu garibanla ilgileneyim, bir derdi var mı bakayım." diyorlar. Aradaki farkı mahallese anlamda çok net görüyoruz biz yani oraya ilgilene, oraya temas eden, sadece namaz meselesiyle değil de dışındaki işlerle irtibatlı olan hocalarımızın elinin nasıl değiştiğini, dokunduğunu ve etrafını nasıl değiştirdiğini görüyoruz. Ahlaksal anlamda bir şeyden bahsediyorum yani daha dindar olma anlamında bir şeyden bahsetmiyorum. Dolayısıyla, bunu yapan arkadaşlarımızı daha çok motive etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Yani bizim burada bir eksikimiz var. Bu sadece Diyanetin eksigi değil, belki devlet olarak, kurumsal olarak bizim eksikimiz. Aynı işi yapan arkadaşlardan biri çok daha fazla bir tesir bırakıyor ama işte -maddi olarak söyleyeyim- aynı karşılığı buluyor, belki manevi olarak bir tatmin var ama bu arkadaşların daha çok taltif edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Burada bir taltif mekanizması geliştirilmeli. Bu işleri takip eden murakıplarımız mı diyeceğim, artık müfettişlerimiz mi diyeceğim, bu insanlar bunları daha çok tespit ederek yerinde görüp daha çok teşvik etmeli ve herkes bu anlamda bir seferberliğin içinde olmalı diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkanım, birkaç husus kalmıştı, özellikle Sayın Başkanın konuşmasından sonra ben de bu konuyu belirtmek isterim.

Söylediğiniz gibi, aslında dinî özgürlüğün teminatı laiklik, siz onun tarihsel gelişimini de kısaca açıkladınız kurumunuz açısından da. Şimdi, burada tabii esas problem bu hukuk devleti ilkesi içerisinde bir yandan hukuk devleti iken bir yandan da o hukuk devleti içerisinde Anayasa'da da kendi yerini bulan Diyanet İşleri Başkanlığının konumu. Dolayısıyla -hani siz "Bir saldırı var." diyorsunuz diye bunu demek durumunda kaldım- orada hukuk ve din arasındaki iş birliğinin çok iyi sağlanması gerekir. Bu sağlanmadığı zaman yani işte evlendirme yaşından tutun çocukluk yaşına birtakım fetvalar aracılığıyla ya da kamuoyuna yansıyan kısımdaki bölümlerle baktığımız zaman demokratik, laik, sosyal hukuk devletine aykırı şekilde bazı fetvaların verildiğini ya da uygulamaların görüldüğünü ya da bazı "hoca" dediğimiz kişiler kamuoyunda ön plana çıkarak aslında bir hukuk devletinde, kendi yasalarımıza aykırı görüşleri ortaya atıyorlar. Bu ikisi arasındaki dengesizlik nedeniyle oluşan bir tepki var. Dolayısıyla, eğer bu denge sağlanırsa yani ülkemizin Anayasası'na ve kanunlarına uygun çerçeve içerisinde -sizden sonra o konuda biraz bir farklılık gördüğümü ben ifade etmek de isterim- bunu sağlayabilirsek o sizin dediğiniz tepkilerin çok daha azalmış olduğunu göreceğiz.

Sonuç itibarıyla, eskiden yüzde 99 denilirdi, bu oranda bir azalma veya artış var mı bilmiyoruz ama yüzde 99 oranında Müslüman olunan bir ülkeden bahsediyoruz, ülkenin sorunlarından bahsediyoruz yani Müslümanların azınlıkta olduğu bir ülkeden bahsetmiyoruz ve bu eğitimler... Hepimiz Kur'an kurslarında yazın o eğitimden geçmiş olan insanlarız. Dolayısıyla, problem -deminkini geçtim- herkesin, kamu kurum ve kuruluşlarının, görevlerini esas yerine getirmesi gerekenlerin yerine getirmeyip ama ondan sonra Diyanet İşleri Başkanlığının tüm yükü üstlenmesi gibi bir durumu da bence Başkanlığınızın da kabul etmemesi gerekir. Az önce Ayşe Hanım söyledi yurt dışında nasıl yapıldığını. İşte, daha çok sosyal bilimlerin, teknik bilimlerin oluşturduğu bir yapılanma ve ondan sonra bu Diyanet işleri geliyor. Şimdi, biz bunu yapmayı diğer kurum, kuruluş, işte, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı esasında o görevi yapmayı da... Sizin de dediğiniz o çocuğu yakalama görevini ilk yapacak olan belki de Sosyal Hizmetler ya okuldaki öğretmen olmalı. Bunu yapmayı da ileriki aşamalarda tüm yükün sizin kurumunuzun üzerine bırakılmasını doğru da bulmuyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Öyle bir şey de yok aslında.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yok, yok, genel anlamda gelişen şey o.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - En son Diyanet İşleri Başkanlığına geldik zaten, önce diğer kurumlara gittik.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Baktığımız zaman Diyanet İşleri Başkanlığının "20 bin personeli var." diyorsunuz her alanda, çok önemli bir şey ama her kurumun içerisinde olmalı mıdır Başkanlığınız, bence bu da tartışılmalı. Her alandaki bu yükü almak bence kurumunuzun da sayısal anlamda ve yetkinlik anlamında da yapabileceği bir durum değil. ÇEDES'te de aynı şeyi görüyoruz. Dolayısıyla, bunu çocukların psikolojisini de ön plana alacak şekilde bir yapılanma... Hani siz "Hocalardan destek alıyoruz." dediniz ama örnek olarak, olumsuz örnek olarak -belki o arada olumlu örnekler de var ama- yansıyan tek bir olumsuz örnek de olsa sonuç itibarıyla tüm sisteme mal oluyor. Bunları önlemek amacıyla o programları korku üzerinden değil, sevgi üzerinden yürütebilirseniz ve o görüntüleri de yansıtmayacak hâle getirebilirseniz o sizin dediğiniz saldırıların veya eleştirilerin de ortadan kalkacağını düşünüyorum.

Yine, mesela, 4-6 yaş grubunu çok önemsiyorsunuz, buna aslında önce aileden el atmak istediğinizi söylüyorsunuz ama buradaki çocukların daha soyut kavramları ne kadar zor anlayabileceği, hatta anlayamayacağı o yaş grubu içerisinde bir bilimsel de gerçeklik. Bunu, bu çalışmayı nasıl siz ortadan kaldırıp da sağlıklı bir hâle getireceksiniz, onunla ilgili bir görüşünüz varsa öğrenmek isterim.

Bir de Hocam da söyledi, istatistiki bilgiler tutuyor musunuz bu yaptığınız çalışmalardan sonra? Yani sonuç itibarıyla "Suça sürüklenen bir çocuğun önceki yaşamındaki durumu neydi, siz bu eğitimi verdikten sonraki yaşamında ne değişti ve bunu izlediğinizde bu çocukların suça sürüklenme oranında bir azalma saptamış mısınız?" gibi birtakım verileriniz var mı? Bunları da şimdi değil sonra iletebilirsiniz çok memnun olurum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Zaten Cumhurbaşkanımızla programları var Sayın Başkanımızın.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Ben müsaade isteyeceğim, yetişmem gerekiyor. Başkan Yardımcımız Hüseyin Bey ve Metin Bey bu sorulara cevap verecektir.

Ben tekrardan kurumumuza teşekkürünüzden dolayı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz teşekkür ederiz, çok kıymetli bilgiler edindik.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANI SAFİ ARPAGUŞ - Ayaklarınıza sağlık. İnşallah daha farklı ortamlarda yine ortak çalışmaya devam eder, hayırlı sonuçlara ulaşırız.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz Başkanım.

Buyurun.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Teşekkür edip bitireceğim ben de.

Aslında Türkiye'deki Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye'deki ilahiyat fakülteleri, Türkiye'deki imam-hatip geleneği sağlıklı bir şekilde, insanlığın güvenli bir şekilde yürümesi için vazgeçilmez kurumlardır. Bu memleketin göz bebeğidir, bu memleketin hakikaten en önemli savunma mekanizmalarıdır yani bu 3 kurum bu memleketin hayati sigortasıdır; ilahiyat fakültesi, imam-hatip okulları ve Diyanet Teşkilatı. Bugün memleketimizde herhangi bir camiye hiç tereddüt etmeden gidebiliyorsanız bunun yegâne sebebi Diyanet teşkilatının varlığıdır. Bugün herhangi bir İslam ülkesinde -isimler önemli değil ama- istediğiniz camiye gidemiyorsunuz çünkü camiler ayrılmış durumda. Her cami bir mezhep, her medrese bir meşrep olmuş durumda. Dolayısıyla toplumsal birliği, beraberliği, bütünlüğü sağlama noktasında bu kurumlar hayati öneme sahip. Bu kurumların ben din güvenliği bakımından da önemli olduğuna inanıyorum. Bakınız, bizim Sahil Güvenliğimiz önemli, bizim sınır güvenliğimiz önemli, sağlık güvenliğimiz önemli, din güvenliği de önemli. Bakınız, bu yapıların hiçbirinde DAİŞ'i, bu yapıların hiçbirinde selefi yapılanmayı öven, teşvik eden resmî bir açıklama, çocuğa şiddeti, kadına şiddeti, çocuk ihmallerini, çocuk istismarını meşru gören hiçbir fetva göremezsiniz. Dolayısıyla bu kurumları -Kıymetli Başkanımızın söylediği gibi- bizim korumamız, kollamamız ve yürütmemiz gerekiyor çünkü kurucu irade de aslında bunun için bu kurumları ihdas etmiş. Dolayısıyla, bugün bu kurumları korumak noktasında Batı'nın nasıl bir refleks geliştirdiğini biliyoruz. Bakın, Batı'da kiliseyi, papazı kendi filmlerinde eleştiren, onları aşağılayan, onlara hakaret eden hiçbir şeyi göremezsiniz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz de İslamofobik film furyası vardı bir dönem.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Dolayısıyla, bugün bu teşkilatlar, bu 3 kurum laik-antilaik, Alevi'si-Sünni'si, efendime söyleyeyim ibadet edeni- etmeyi yani hepimiz için aslında bir güvencedir çünkü bu kurumlar çok önce o zaman ortaya şiddet akınları ortaya çıkar, bu kurumlar çok önce ihmal çıkar, bu kurumlar çok önce kadını, çocuğu ihmal eden yapılar ortaya çıkar. Bu kurumların son derece önemli olduğuna inanıyorum. Bunu korumalı, kollamalı. Buraları tartışmak, buraları tartıştırmak sadece o kuruma kaybettirmez, aslında bizi biz yapan değerleri kaybettirir, bunu önemsemeliyiz.

Bu okul öncesi eğitim meselesine gelince, aslında okul öncesi eğitim meselesinde bugün Batı'da bir akım var. Kıymetli Başkanım, Batı'daki akım şu: "6 yaş geç" akımı var. Dolayısıyla, Diyanetin bu anlamda erken yaştan itibaren... Diyanetin vermiş olduğu 4-6 yaştaki eğitimin ana başlıkları nelerdir? Doğrudur, dürüstlüktür, adalettir, paylaşmadır, güzel ahlaktır. Aslında bizim milletimizi millet yapan değerleri öğretiyor, okul öncesi çocuğun kazanması gereken temel becerileri kazandırmaya çalışıyor, ahlaki erdemleri kazandırmaya çalışıyor. Yani biz "elif"i öğrettiğimiz gibi "elif" gibi doğru olmayı öğretiyoruz, "vav"ı öğrettiğimiz gibi mütevazı olmayı öğretiyoruz, bunu sağlamaya çalışıyoruz. Dolayısıyla buraların tartışılır olmasını sağlamanın hiçbirimize faydası yok. Bir örnek vereyim, yeni yaptığımız bir araştırma: Bugün Almanya'da okul öncesi eğitimin yüzde 70'i kilise tarafından yürütülüyor, yüzde 70'i.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Orada bizim gibi bir Başkanlıkları var mı?

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Şuna geleceğim: Yani neticede burada bu eğitimi verenler diğer ülkelerin referans kabul ettiği, diğer ülkelerin modellemeye çalıştığı kurumlarda yetişen öğreticiler tarafından veriliyor, bu önemli. Bu DAİŞ, Selefilik, tekfircilik, farklı akımlar, bunların hiçbirisi -bakınız bunun altını çiziyorum- kendisini "Ben imam-hatipten aldığım bilgiyle, ilahiyattan aldığım bilgiyle, camiden aldığım bilgiyle bu eylemi gerçekleştirdim." demiyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - MOSSAD çalışıyor bunu.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Bu dijital alanlarda elde ettiği bilgilerle elde etmeye çalışıyor. Dolayısıyla, o alanları kanaatimce daha tahkim etmek gerekiyor. Bu milleti millet yapan, birliğimizi, beraberliğimizi sağlayan ne varsa onları sağlamamız lazım.

Sizleri misafir etmekten hakikaten büyük bir onur duyduk. Güzel bir çalışma için yola çıkmış durumda, inşallah daha nice hayırlı çalışmalara vesile olunur. Bu manevi danışmanlık meselesinde desteğiniz önemli. Batı bunu kilise eliyle yapıyor. Amerika'da bu yıl yapılacak olan Manevi Danışmanlık Zirvesi'ni Kiliseler Birliği organize ediyor, üniversiteyle birlikte yapıyor, kiliseden gönderilen papazlar yapıyor bunu ama ilahiyat eğitimi, teoloji eğitimi var, teoloji eğitimiyle beraber bu alanla alakalı farkındalık eğitimi var.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Kiliseler devletten mi destek alıyor orada?

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Tabii, destek alıyor.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Yani aynı yapılanma içinde mi Diyanet İşleri Başkanlığı, yapısı içerisinde mi orada da?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Her bir ülkede farklı ama Amerika'da falan müstakiller, kendi şeyleri var.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Ülkemizin tecrübesi...

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Konu Diyanet İşleri Başkanlığını tartışmak değil, hukukla arasındaki dengeyi korumak.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sibel Hanım, siz manevi danışmanlık konusunda bir kanun teklifi verirsiniz artık, bekliyoruz.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Ama ihtiyaç olduğunu söylemeleri, kadro ve daha iyi eğitim almaları gerektiğini söylemeleri çok önemli, o konuda hemfikiriz, hukukla dengelenmesi yani...

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Tabii, biz buna hazırız. İnşallah bu Komisyonun çok güzel bir...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Güzel bir çıktısı olacağına ben de inanıyorum.

DİYANET İŞLERİ BAŞKAN YARDIMCISI HÜSEYİN HAZIRLAR - Bu kurum tamamen hukuk çerçevesinde yürümeye çalışan, adalet ve hakkaniyeti... Bir de şunu söyleyeyim: 2019 yılı -bizim her yıl bir aile tamamımız var- aile tamamımızda ailede hakkaniyet ve hak kavramı var. Dolayısıyla, aslında bu kurumun ürettiği dinî bilgi -dediğim gibi- toplumun tüm kesimine faydalı olan, gerekli olan, anlamlı bilgidir. Dolayısıyla, inşallah bu noktadaki desteğiniz önemli diye düşünüyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Biz de çok çok teşekkür ediyoruz, çok güzel istifadeli bir toplantı oldu.

Başka da söz talebi olmadığı için toplantımızı kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 12.37

